

HALK SAĞLIĞI KRİZLERİNDE İLETİŞİM: COVID-19 SALGININA İLİŞKİN ANLAMIN İNŞASINDA SAĞLIK BAKANI

Glden ÖZKAN ¹

Giriş

2019 yılının son günlerinde in Halk Cumhuriyeti'nin Hubei eyaletinden sebebi saptanamayan zatürre vakalarının bildirilmesi ile başlayan süreç yaklaşık üç ay sonra küresel bir halk sağlığı krizine, bir pandemiye dönüşmüştür. Global bir tehdit oluşturan COVID-19 virüsünün sebep olduğu salgın geçen süre zarfında hala kontrol altına alınamamıştır.

Dünya 2020 Ocak ayından bu yana sağlığın yanı sıra eğitsel, siyasi, diplomatik, ekonomik, ticari, psikolojik, ailevi ve gündelik çok çeşitli, çok katmanlı ve uzun soluklu bir krizin içinde yaşamaktadır. Bununla birlikte salgına ilişkin iletişim bir kriz iletişimi olarak bu karmaşık ve çok yönlü yapının odağını oluşturmaktadır. Hâkim işlevselci-sistem anlayışının halk sağlığı krizlerinde kurumlara hastalığın yayılmasını önlemek, riske ilişkin farkındalık yaratmak ve davranış değişikliğine yöneltmek gibi bilgi verme-ikna etme stratejileri temelinde normatif reçeteler sunduğu bilinmektedir.

Özellikle bulaşıcı hastalıklardan kaynaklanan halk sağlığı krizlerinde yönetim ve iletişimin en görünür amacının halkın ortak hareket etmesini sağlamak olduğunu söylemek mümkündür. Ortak hareketin başlangıç noktası ise anlam üzerindeki ortaklıktır. Çünkü pandemi gibi bir halk sağlığı krizinde tarafların krize yükledikleri anlam izleyen davranışlarının belirleyicisi olacaktır. Bu açıdan bakıldığında bir pandemi döneminde krize yüklenen anlamın hayati önem taşıdığı iddiasında bulunmak yanlış değildir. Kriz ve kriz iletişimine sosyal inşacı bir bakış bu anlamı çözümlemek, irdelemek noktasında ufuk açıcıdır.

1 Dr. Öğr. Üyesi, Kocaeli Üniversitesi, İletişim Fakültesi, Halkla İlişkiler ve Tanıtım Bölümü, gulden.ozkan@kocaeli.edu.tr/guldensapozkan@hotmail.com, ORCID ID: 0000-0002-0485-7015

Kaynaklar

- Arjen, Boin, Allan, McConnell, ve Paul, T. Hart (2008). *Governing After Crisis: The Politics of Investigation, Accountability and Learning*. Cambridge, UK: Cambridge University Press.
- Avery, Elizabeth J., Lariscy, Ruthann W., Kim, Sora ve Hocke, Tatjana. (2010). "A Quantitative Review of Crisis Communication Research in Public Relations from 1991 to 2009". *Public Relations Review*. Volume 36, Issue 2, ss. 190 – 192.
- BBC (2020a). Pandemi nedir? Ülkeleri nasıl etkiler? <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-51614548>, Erişim Tarihi: 14.12.2020
- BBC (2020b). Koronavirüs (Covid-19): Binlerce kişinin ölümüne neden olan salgının kaynağı ne? <https://www.bbc.com/turkce/haberler-dunya-51624167>, Erişim Tarihi: 14.12.2020
- Bechler, Curt (2004). "Reframing the Organizational Exigency: Taking a New Approach in Crisis Research". Millar D.P. ve Heath R.L. (Ed.). *Responding to Crisis: A Rhetorical Approach to Crisis Communication* içinde. London: Lawrence Erlbaum Associates, ss. 63–74.
- Benoit, W. L. (1997). *Image Repair Discourse and Crisis Communication*. *Public Relations Review*, 23, ss.177–186.
- Berger, Peter L. ve Luckmann Thomas (2008). *Gerçekliğin Sosyal İnşası Bir Bilgi Sosyolojisi İncelemesi*. İstanbul: Paradigma Yayıncılık.
- Bourdieu, Pierre (1991). *Language And Symbolic Power*, Cambridge: Polity Press.
- Braun, Virginia ve Clarke, Victoria (2006). "Using Thematic Analysis in Psychology". *Qualitative Research in Psychology*. Volume 3, Issue 2, ss. 77 – 101.
- Burkle, Frederick M. Jr. (2010). "Future Humanitarian Crises: Challenges for Practice, Policy, and Public Health. Prehospital". *Disaster Medicine*, Volume 25, ss. 191 – 199 .
- Burkle, Frederick M. Jr. (2019). "Challenges of Global Public Health Emergencies: Development of a Health-Crisis Management Framework". *The Tohoku Journal of Experimental Medicine*. Volume 249, Number 1, ss. 33 – 41.
- Burr, Vivien (2012). *Sosyal İnşacılık*. Ankara: Nobel Yayınları.
- Carey, James W. (1988). *Communication as Culture: Essays on Media and Society*. New York: Routledge.
- Coombs, W.Timothy (2020). *Public Sector Crises: Realizations from Covid-19 for Crisis Communication*, *Partecipazione e Conflitto*, 13(2), ss. 990-1001.
- Coombs, W. Timothy (2007). "Crisis management: A Communicative Approach". C. H. Botan ve V. Hazleton (Ed.). *Public Relations Theory II* içinde. Mahwah, NJ: Lawrence Erlbaum Associates, ss. 171–197.
- Curtin, Patricia ve Gaither, Kenn T. (2005). "Privileging Identity, Difference, and Power: The Circuit of Culture As a Basis for Public Relations Theory." *Journal of Public Relations Research*, Volume 17, Number 2, ss. 91–115.
- Dirini, İlden ve Özsu, G. (2020). *Covid-19 Pandemi Sürecinde Sosyal Medyada Nefret Söylemi Raporu* (Eds) Zeynep Özarslan. Alternatif Bilişim Derneği Yayınları. Erişim Tarihi: 15.01.2021
- Edwards, Lee (2011). "Defining The Object of PR Research: A New Starting Point". *Public Relations Inquiry*. Volume 1, Number 1, ss. 7–30.
- Edwards, Lee ve Hodges, E. M. Caroline (2011). *Public Relations, Society and Culture*. New York: Routledge
- Entman, Robert M. (1993). *Framing: Toward Clarification of a Fractured Paradigm*. *Journal of Communication*. Volume 43, Number 4, ss. 51–58.
- Fairhurst, Gail T. (2008). "Discursive Leadership: A Communication Alternative to Leadership Psychology". *Management Communication Quarterly*. Volume 21, Issue 4, ss. 510–521.
- Falkheimer, Jesper ve Heide, Mats (2006). "Multicultural Crisis Communication: Towards a Social Constructionist Perspective". *Journal of Contingencies and Crisis Management*. Volume 14, ss. 180–189.

- Finn, Frandsen, ve Winni, Johansen (2017). *Organizational Crisis Communication*. Los Angeles, CA: Sage.
- Fişek, N. (1983). Halk sağlığında terim kargaşası bir sorun mudur?. Prof. Dr. Nusret Fişek'in Kitaplaşmamış Yazıları-III, Eğitim, Tıp Eğitimi, Uzmanlık, Sürekli Eğitim ve Diğer Konulardaki Yazıları, https://www.ttb.org.tr/n_fisek/kitap_3/33.html, Erişim Tarihi: 10.12.2020
- Gilpin, Dawn R. ve Murphy, Priscilla J. (2008). *Crisis Communication in a Complex World*. Oxford: Oxford University Press.
- Google Trends (2020). 2020 Yılında Arama Trendleri, <https://trends.google.com.tr/trends/yis/2020/TR/> Erişim Tarihi: 10.12.2020
- Heide, Mats (2009). "On Berger: A Social Constructionist Perspective on Public Relations and Crisis Communication" O. Ihlen, B. van Ruler, M. Frederiksonn (Ed). *Public Relations and Social Theory içinde*. New York: Routledge, ss. 43-61.
- Independent (2020). Coronavirus: Hundreds dead in Iran from drinking methanol amid fake reports it cures disease. <https://www.independent.co.uk/news/world/middle-east/iran-coronavirus-methanol-drink-cure-deaths-fake-a9429956.html>, Erişim Tarihi: 12.12.2020
- Institute of Medicine Committee for the Study of the Future of Public Health (1988). *The Future of Public Health*. Washington, DC: National Academy Press.
- İnceoğlu, Yasemin G. (2020). COVID-19 Pandemisi ve Medya, Türk Tabipleri Birliği COVID-19 Pandemisi 6. Ay Değerlendirme Raporu içinde. ss. 632-643.
- L'Etang, Jacquie (2013). "Public Relations: A Discipline in Transformation". *Sociology Compass*. Volume 7, Issue 10, ss. 799-817.
- Lwin, May O., Lu, Jiahui, Sheldenkar, Anita ve Schulz, Peter J. (2018). "Strategic Uses of Facebook in Zika Outbreak Communication: Implications for the Crisis and Emergency Risk Communication Model". *International Journal of Environmental Research and Public Health* Volume 15, ss. 1-19.
- NewYork Times (2020). Trump's Suggestion That Disinfectants Could Be Used to Treat Coronavirus Prompts Aggressive Pushback. <https://www.nytimes.com/2020/04/24/us/politics/trump-inject-disinfectant-bleach-coronavirus.html>, Erişim Tarihi: 14.12.2020
- Palenchar, Michael J. (2009). "Historical Trends of Risk and Crisis Communication". (Ed.). Robert L. Heath and H. Dan O'Hair *Handbook of Risk and Crisis Communication içinde*. NY: Routledge.
- Rossmann, Constanze, Meyer, Lisa ve Schulz, Peter J. (2018). "The Mediated Amplification of a Crisis: Communicating the A/H1N1 Pandemic in Press Releases and Press Coverage in Europe". *Risk Analysis*. Volume 38, Number 2, ss. 357-375.
- Sabah Gazetesi (2020). Koronavirüsü (Kovid-19) hakkında dudak uçuklatan iddia! Salgın kaynağı düşünüldü çok farklı! <https://www.sabah.com.tr/galeri/dunya/koronavirusu-kovid-19-hakkinda-dudak-ucuklatan-iddia-salgin-kaynagi-dusunulenden-cok-farkli/4>, Erişim Tarihi: 14.12.2020
- Scheufele, Dietram A. (1999). "Framing as a Theory of Media Effects". *Journal of Communication*. Volume 49, Issue 1, ss. 103-122.
- Schultz, Friederike ve Raupp, Juliana (2010). "The Social Construction of Crises in Governmental and Corporate Communications: An Inter-Organizational and Inter-Systemic Analysis". *Public Relations Review*. Volume 36, Issue 2, ss. 112-119.
- Schultz, Friederike, Kleinnijenhuis, Jan, Oegema, Dirk, Utz, Sonja ve Atteveldt, Wouter van (2012). "Strategic Framing in the BP Crisis: A Semantic Network Analysis of Associative Frames". *Public Relations Review*. Volume 38, Issue 1, ss. 97-107.
- TTB (2020). COVID-19 Pandemisi 2. Ay Değerlendirme Raporu. <https://www.ttb.org.tr/kutuphane/covid19-rapor.pdf>, Erişim Tarihi: 12.12.2020
- Tükel, Raşit (2020). Covid-19 Pandemi Sürecinde Ruh Sağlığı, Türk Tabipleri Birliği COVID-19 Pandemisi 6. Ay Değerlendirme Raporu içinde. ss. 617-628.

- Tyler, Lisa (2005). "Towards a Postmodern Understanding of Crisis Communication". *Public Relations Review*. Volume 31, Issue 4, ss. 566–571.
- UNICEF (2020). Uzaktan Eğitime Erişimde Eşitsizlikler. <https://www.unicefturk.org/yazi/uzakta-negitim>, Erişim Tarihi: 20.01.2021
- UNWOMEN (2020). Türkiye'de COVID-19 Etkilerinin Toplumsal Cinsiyet Açısından Değerlendirilmesi. https://reliefweb.int/sites/reliefweb.int/files/resources/73989_rgaexecutivesummaryturkish.pdf, Erişim Tarihi: 13.01.2021
- Weick, Karl. E. (1995). *Sensemaking in Organizations*, Sage Publications, Thousand Oaks.
- WHO (2020). Rolling updates on coronavirus disease (COVID-19). <https://www.who.int/emergencies/diseases/novel-coronavirus-2019/events-as-they-happen> Erişim Tarihi: 03.02.2021
- WHO (2021). WHO Coronavirus Disease (COVID-19) Dashboard. <https://covid19.who.int/> Erişim Tarihi: 02.02.2021
- Zhao, Hui (2020). "Explicating The Social Constructionist Perspective on Crisis Communication and Crisis Management Research: A Review of Communication and Business Journals". *Journal of Public Relations Research*. Volume 32, Issue 3-4, ss. 98–119.
- Zhao, Hui, Falkheimer, Jesper, Heide, Mats (2017). "Revisiting a Social Constructionist Approach to Crisis Communication-investigating Contemporary Crises in China. *International Journal of Strategic Communication*. Volume 11, ss. 364–378.
- Zhao, Xinyan, Zhan, Mengqi, Jie, Cheng (2018). "Examining Multiplicity and Dynamics of Publics' Crisis Narratives with Large-scale Twitter Data". *Public Relations Review*. Volume 44, Issue 4, ss. 619–632.